

Zaak C-514/21

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

20 augustus 2021

Verwijzende rechter:

Court of Appeal (Ierland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 juli 2021

Appellant:

LU

Geïntimeerde:

Minister for Justice and Equality

[OMISSIS]

[Procedurale stappen die hebben geleid tot de beslissing van de Court of Appeal om de gerezen vragen voor te leggen aan het Hof van Justitie]

[OMISSIS] [Namen van de raadsleden van partijen]

COURT OF APPEAL

[OMISSIS] [Nationaal zaaknummer en samenstelling van de kamer]

INZAKE DE EUROPEAN ARREST WARRANT ACT 2003

(ZOALS GEWIJZIGD)

TUSSEN

MINISTER FOR JUSTICE AND EQUALITY

[OMISSIS] Geïntimeerde

EN

LU

[OMISSIS] Appellant

VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING
KRACHTENS ARTIKEL 267 VAN HET
VERDRAG BETREFFENDE DE WERKING VAN DE EUROPESE UNIE

Verwijzende rechter

- 1 Dit is een verwijzingsbeslissing van de Court of Appeal [OMISSIS]
[OMISSIS]

Partijen en hun vertegenwoordigers

- 2 De partijen bij het geding zijn:
Minister for Justice and Equality (hierna: „minister”), [OMISSIS]
LU (hierna: „appellant”) [OMISSIS] [namen van de raadsleden van partijen]

Voorwerp van het hoofdgeding

- 3 Hongarije verzoekt om overlevering van appellant krachtens een op 27 juli 2017 uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel (hierna: „EAB”). Het EAB strekt tot overlevering van appellant met het oog op het ondergaan van de resterende 11 maanden van een gevangenisstraf van één jaar, die hem is opgelegd na zijn veroordeling wegens vier strafbare feiten die het gevolg waren van gevallen van huiselijk geweld tegen zijn voormalige echtgenote, zijn kind en zijn schoonmoeder, waaronder geweldpleging tegen zijn voormalige echtgenote en wederrechtelijke vrijheidsberoving van haar en [van] hun kind. Deze strafbare feiten zijn in augustus 2005 gepleegd en worden in deze beslissing aangeduid als de „vergrijpen uit 2005”.
- 4 Onderdeel b) van het EAB noemt als de relevante uitvoerbare vonnissen een uitspraak van de Encsi Járásbíróság (gemeentelijke rechtbank van Encs, Hongarije; rechter in eerste aanleg) van 10 oktober 2006 en een uitspraak van de Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság (regionale rechtbank van Borsod-Abaúj Zemplén, Hongarije; rechter in tweede aanleg) van 19 april 2007.
- 5 Het EAB was in een aantal opzichten onduidelijk en de High Court (rechter in eerste aanleg, Ierland) heeft het noodzakelijk geacht om meerdere achtereenvolgende verzoeken om nadere inlichtingen te doen [OMISSIS]. De inlichtingen die in antwoord op deze verzoeken zijn verstrekt, schetsen in samenhang met het EAB de volgende voorgeschiedenis:

- Op 10 oktober 2006 werd appellant door de Encsi Járásbíróság veroordeeld voor de vergrijpen uit 2005, na een rechtszaak die op 23 mei 2006 en 10 oktober 2006 plaatsvond. Appellant was bij dit proces aanwezig.
- Op 19 April 2007 werd appellant door de Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság in tweede aanleg veroordeeld voor de vergrijpen uit 2005. Appellant is naar behoren opgeroepen om te dezer terechtzitting te verschijnen. Hij verscheen niet in persoon, maar werd vertegenwoordigd door een door hem gekozen raadsman.
- Naar aanleiding van deze veroordelingen werd aan appellant een gevangenisstraf van één jaar opgelegd. De tenuitvoerlegging van die straf werd echter opgeschort, met een proeftijd van twee jaar.
- Appellant had in april/mei 2006 een maand in bewaring gezeten, waardoor hij nog maximaal 11 maanden gevangenisstraf moest ondergaan (waarbij die resterende straf, zoals hierboven aangegeven, werd opgeschort).
- In december 2010 werd appellant door de Encsi Járásbíróság in eerste aanleg veroordeeld voor het strafbare feit van het niet betalen van alimentatie voor het kind (hierna: „alimentatievergrijp”). Bij de terechtzittingen van 15 november en 13 december 2010 was appellant aanwezig, maar hij was niet aanwezig toen de rechtbank op 16 december 2010 uitspraak deed. De Encsi Járásbíróság legde appellant een geldboete op. De rechtbank heeft géén beslissing gegeven ter zake van de straf die appellant voor de vergrijpen uit 2005 was opgelegd. Het alimentatievergrijp was in 2008 begaan (tijdens de proefperiode die gold voor de voorwaardelijke straf wegens de vergrijpen uit 2005).
- Tegen de beslissing van de Encsi Járásbíróság is beroep aangetekend, maar door wie is niet duidelijk. In juni 2012 wijzigde de Miskolci Törvényszék (regionale rechtbank van Miskolc, Hongarije, de rechter in tweede aanleg) de straf door appellant tot 5 maanden gevangenisstraf –in plaats van tot een geldboete –te veroordelen, hem gedurende 1 jaar een verbod op het uitoefenen van publieke functies op te leggen *en* de tenuitvoerlegging te gelasten van de straf die hem wegens de vergrijpen uit 2005 was opgelegd. Appellant is gedagvaard om ter terechtzitting bij de Miskolci Törvényszék aanwezig te zijn, maar de dagvaarding is niet afgehaald. Naar Hongaars recht is dit een regelmatige betekening. Appellant was ter terechtzitting niet aanwezig, maar de rechter heeft een verdedigend raadsman benoemd die de rechtszaak heeft bijgewoond en vervolgens namens appellant een verzoek tot herziening en een gratieverzoek heeft ingediend.

- In de aan de High Court verstrekte informatie is niet exact aangegeven welke rechtsgronden ten grondslag lagen aan de beslissing van de Miskolci Törvényszék tot tenuitvoerlegging van de straf; met name is niet vermeld of dit een verplichte of een discretionaire beslissing was.
 - In september 2012 heeft Hongarije een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd strekkende tot overlevering van appellant met het oog op het ondergaan van de straffen die hem in verband met zowel de vergrijpen uit 2005 als het alimentatievergrijp waren opgelegd.
 - Appellant heeft zich tegen zijn overlevering verzet en de High Court heeft zijn overlevering geweigerd, om de redenen die in de uitspraak van de High Court [OMISSIS] van 19 mei 2015 (Minister for Justice and Equality tegen AB [2015] IEHC 338) zijn uiteengezet.
 - Op 28 oktober 2015 heeft de Miskolci Törvényszék geoordeeld dat de Encsi Járásbíróság diende te onderzoeken of met betrekking tot de vergrijpen uit 2005 een nieuw proces moest worden gelast. De procedure voor een nieuw proces was door appellant in gang gezet, maar ter terechtzitting bij de Miskolci Törvényszék was hij niet aanwezig.
 - Op 24 oktober 2016 wees de Encsi Járásbíróság het verzoek om een nieuw proces af. Appellant verscheen bij de Encsi Járásbíróság niet in persoon, maar werd vertegenwoordigd door een door hem gekozen raadsman.
 - Appellant tekende beroep aan tegen de beslissing van de Encsi Járásbíróság. Dat beroep diende op 20 maart 2017 bij de Miskolci Törvényszék. Appellant verscheen niet, maar werd vertegenwoordigd door een door hem gekozen raadsman. De behandeling van de zaak werd geschorst tot 29 maart 2017, op welke datum de Miskolci Törvényszék zijn beslissing tot afwijzing van het verzoek om een nieuw proces gaf.
 - Uit die beslissing vloeide voort dat de gevangenisstraf die appellant na zijn veroordeling wegens de vergrijpen uit 2005 was opgelegd – en waarvan de Miskolci Törvényszék in juni 2012 de tenuitvoerlegging had gelast – naar Hongaars recht nu weer uitvoerbaar was.
 - Vervolgens [werd] op 27 juli 2017 het in deze procedure aan de orde zijnde EAB uitgevaardigd.
- 6 De verwijzende rechter is voorsnog van oordeel dat de procedure bij de Miskolci Törvényszék die uitmondde in de veroordeling van appellant voor het alimentatievergrijp, de oplegging van de straf wegens dat vergrijp en de wijze waarop de beslissing tot tenuitvoerlegging is gegeven, namelijk in afwezigheid van appellant, niet in overeenstemming waren met artikel 6 van het Europees

Verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: „EVRM”). Op basis van de momenteel beschikbare informatie kan niet worden vastgesteld dat appellant afstand heeft gedaan van zijn recht om bij dat proces aanwezig te zijn. Evenzo is de verwijzende rechter vooralsnog van oordeel dat, indien in casu de procedure bij de Miskolci Törvényszék met het oog op de overlevering feitelijk moet worden beschouwd als „het proces dat tot de beslissing heeft geleid”, niet is voldaan aan de vereisten van artikel 4 bis/section 45 [OMISSIS]. In het beroep gaat het er in feite om [OMISSIS] of deze kwesties in beginsel überhaupt relevant zijn voor de beslissing tot overlevering. Indien de relevantie ervan komt vast te staan, kan verdere navraag noodzakelijk zijn alvorens definitief wordt beoordeeld of de overlevering op grond van de feiten moet worden geweigerd.

- 7 Tegen de overlevering zijn verschillende bezwaren aangevoerd, die alle door de High Court zijn afgewezen. De verwijzende rechter heeft in beroep reeds bepaalde bezwaren afgewezen. Met het oog op deze verwijzingsbeslissing zijn slechts twee gerelateerde bezwaren relevant:

(1) Appellant betoogt dat, in omstandigheden waarin de hem voor de vergripen uit 2005 opgelegde gevangenisstraf (zijnde de straf waarvoor om zijn overlevering wordt verzocht) slechts ten uitvoer kan worden gelegd omdat hij later voor het alimentatievergriep is veroordeeld, hetgeen vervolgens is uitgemond in de beslissing tot tenuitvoerlegging door de Miskolci Törvényszék van juni 2012, de procedure die op die veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging is uitgelopen het „proces dat tot de beslissing heeft geleid” vormt in de zin van artikel 4 bis, lid 1, van het kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten (2002/584/JBZ) (hierna: „kaderbesluit”), dat bij section 45 van de European Arrest Warrant Act 2003 in de Ierse rechtsorde is omgezet. Op grond hiervan betoogt appellant dat zijn overlevering dient te worden geweigerd, omdat die procedures, en met name de procedure bij de Miskolci Törvényszék waaruit de beslissing tot tenuitvoerlegging is voortgekomen, bij verstek zijn gevoerd en geen van de in artikel 4 bis, lid 1 / section 45 opgenomen voorwaarden van toepassing is.

(2) Appellant betoogt dat de procedure die tot zijn veroordeling voor het alimentatievergriep en de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, inbreuk heeft gemaakt op zijn door artikel 6 [OMISSIS] EVRM gewaarborgde [recht op een] eerlijk proces. Aangezien de procedure bij verstek is gevoerd en duidelijk is dat hij in geval van zijn overlevering geen recht zal hebben op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep die kan leiden tot herziening van de veroordeling of de beslissing tot tenuitvoerlegging, zou het volgens appellant een „flagrante schending” van artikel 6 EVRM en van de artikelen 47 en 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) zijn om hem ter uitvoering van het EAB over te leveren, en is de verwijzende rechter in dergelijke omstandigheden op grond van section 37 van de European Arrest Warrant Act 2003 verplicht om zijn overlevering te weigeren.

- 8 De minister betwist deze argumenten. Ten aanzien van het eerste bezwaar voert de minister aan dat de procedure waarin appellant voor het alimentatievergrijp werd veroordeeld blijktens het arrest van 22 december 2017 in de zaak Samet Ardic (C-571/[17] PPU, EU:C:2017:1026; hierna: „arrest Ardic”) niet „het proces dat tot de beslissing heeft geleid” in de zin van artikel 4 bis/section 45 vormt; dat was het proces bij de Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, dat is uitgemond in de beslissing van 19 april 2007. Wat die beslissing betreft heeft de High Court vastgesteld dat volledig is voldaan aan de vereisten van artikel 4 bis/section 45. De beslissing van de Miskolci Törvényszék van juni 2012 tot tenuitvoerlegging van de straf was een handeling die betrekking had op de wijze van tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf en geen gevolgen had voor „de aard of de maat” van de vrijheidsstraf die appellant eerder, na zijn veroordeling voor de vergrijpen uit 2005, was opgelegd. Ten aanzien van het tweede bezwaar voert de minister aan dat de procedure waarin appellant voor het alimentatievergrijp werd veroordeeld en de daaropvolgende beslissing tot tenuitvoerlegging van de straf niet relevant zijn voor de beslissing of het EAB moet worden uitgevoerd of niet. Zelfs indien er sprake zou zijn van schending van artikel 6 (en de minister wijst het bestaan van een dergelijke inbreuk van de hand), staat het bepalen van een voorziening in rechte aan de rechter van de uitvaardigende staat (en [OMISSIS] dient de verwijzende rechter ervan uit te gaan dat voor appellant, indien hij wordt overgeleverd, een doeltreffende voorziening in rechte openstaat) en is een dergelijke schending bij lange na niet ernstig genoeg om een afwijking te rechtvaardigen van het algemene uitgangspunt van het kaderbesluit dat aanhoudingsbevelen moeten worden uitgevoerd.

Toepasselijke bepalingen

European Arrest Warrant Act 2003 (zoals gewijzigd)

- 9 Het kaderbesluit is bij de European Arrest Warrant Act 2003 (zoals gewijzigd) (hierna: „wet van 2003”) in de Ierse rechtsorde omgezet.
- 10 Section 45 van de wet van 2003 maakt gebruik van de keuzemogelijkheid die de lidstaten door artikel 4 bis wordt geboden. Deze section luidt: „Een persoon wordt niet op grond van deze wet overgeleverd indien hij niet in persoon is verschenen op het proces dat heeft geleid tot het vonnis of de tot vrijheidsbeneming strekkende maatregel voor de tenuitvoerlegging waarvan het Europees aanhoudingsbevel [...] is uitgevaardigd, tenzij in het geval van een Europees aanhoudingsbevel de informatie is opgenomen die wordt gevraagd in de punten 2, 3 en 4 van punt d) van het model in de bijlage bij het kaderbesluit zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad.” De punten 3.1a, 3.1b, 3.2 en 3.3 komen overeen met artikel 4 bis, lid 1, respectievelijk onder a) tot en met d) (de volledige tekst van section 45 is te vinden in de bijlage bij deze verwijzingsbeslissing).
- 11 Section 37, lid 1, van de wet van 2003 bepaalt (onder meer):

„Een persoon wordt niet op grond van deze wet overgeleverd wanneer

(a) zijn of haar overlevering onverenigbaar is met de verplichtingen die de Staat heeft op grond van (i) het [EVRM], of (ii) protocollen bij het EVRM”

Handvest

12 Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest bepaalt het volgende:

„Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. Eenieder heeft de mogelijkheid zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen.”

13 Artikel 48, lid 2 luidt:

„Aan eenieder tegen wie een vervolging is ingesteld, wordt de eerbiediging van de rechten van de verdediging gegarandeerd.”

Kaderbesluit

14 In overweging 12 van het kaderbesluit wordt (onder meer) vermeld dat het besluit „de grondrechten [eerbiedigt] en voldoet aan de beginselen die worden erkend bij artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en zijn weergegeven in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name in hoofdstuk VI”.

15 Artikel 4 bis van het kaderbesluit (dat is ingevoegd bij artikel 2 van kaderbesluit 2009/299/JBZ) bepaalt:

„De uitvoerende rechterlijke autoriteit kan de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel voor de uitvoering van een tot vrijheidsbeneming strekkende straf of maatregel ook weigeren, indien de betrokkene niet in persoon is verschenen op het proces dat tot de beslissing heeft geleid, tenzij in het Europees aanhoudingsbevel is vermeld dat, overeenkomstig nadere in het nationale recht van de uitvaardigende lidstaat bepaalde procedurevoorschriften:

(a) de betrokkene tijdig

(i) persoonlijk is gedagvaard en daarbij op de hoogte is gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces dat tot de beslissing heeft geleid of anderszins

en

(ii) ervan in kennis is gesteld dat een beslissing kan worden gegeven wanneer hij niet op het proces verschijnt;

of dat

(b) de betrokkene op de hoogte was van het voorgenomen proces, een zelf gekozen of van overheidswege toegewezen raadsman heeft gemachtigd zijn verdediging op het proces te voeren, en op het proces ook werkelijk door die raadsman is verdedigd;

c) de betrokkene nadat de beslissing aan hem was betekend en hij uitdrukkelijk was geïnformeerd over zijn recht op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, waarop hij het recht heeft aanwezig te zijn, waarop de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en nieuw bewijsmateriaal wordt toegelaten, en die kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing:

(i) uitdrukkelijk te kennen heeft gegeven dat hij de beslissing niet betwist;

of

(ii) niet binnen de voorgeschreven termijn verzet of hoger beroep heeft aangetekend;

of dat

(d) de beslissing niet persoonlijk aan de betrokkene is betekend, maar:

(i) hem na overlevering onverwijld persoonlijk zal worden betekend en hij uitdrukkelijk zal worden geïnformeerd over zijn recht op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, waarop hij het recht heeft aanwezig te zijn, waarop de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en nieuw bewijsmateriaal wordt toegelaten, en die kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing;

en

(ii) dat de betrokkene wordt geïnformeerd over de termijn waarover hij beschikt om verzet of hoger beroep aan te tekenen, als vermeld in het desbetreffende Europees aanhoudingsbevel.”

Relevante rechtspraak

- 16 In het arrest *Ardic* is het Hof van Justitie ingegaan op artikel 4 bis van het kaderbesluit. Daarin heeft het geoordeeld dat in een geval waarin de betrokkene schuldig is verklaard aan het plegen van een strafbaar feit en hem daarvoor een vrijheidsstraf is opgelegd waarvan de tenuitvoerlegging nadien ten dele is opgeschort op voorwaarde van de naleving van bepaalde voorwaarden, het begrip „proces dat tot de beslissing heeft geleid” in de zin van artikel 4 bis „aldus [moet] worden uitgelegd dat dit zich niet uitstrekt tot een later proces tot herroeping van

die opschorting van de tenuitvoerlegging wegens schending van genoemde voorwaarden tijdens de proeftijd, voor zover de herroepingsbeslissing die na dat proces is vastgesteld noch de aard noch de maat van de aanvankelijk uitgesproken straf wijzigt”.

- 17 Ierse rechters zijn herhaaldelijk ingegaan op de criteria voor de vaststelling of overlevering op grond van onverenigbaarheid met artikel 6 EVRM [van het Handvest] moet worden geweigerd. In de rechtspraak ligt de nadruk op de hoge drempel voor weigering. In de zaak Minister for Justice tegen Stapleton [2007] IESC 30, [2008] 1 IR 669, heeft de Supreme Court vastgesteld „dat de rechter van de uitvoerende lidstaat er bij een beslissing inzake overlevering van uit dient te gaan dat de rechter van de uitvaardigende lidstaat, zoals vereist krachtens artikel 6, lid 1, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden eerbiedigt” (punt 70). In de zaak Minister for Justice and Equality tegen Celmer [2019] IESC 80, [2020] 1 ILRM 121 – waarin het argument tegen overlevering hoofdzakelijk was gebaseerd op artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het Handvest – heeft de Supreme Court het criterium omschreven als de afweging of in geval van overlevering van de gezochte persoon „diens grondrecht op een eerlijk proces in de kern zal worden aangetast”. De Supreme Court heeft dit criterium ontleend aan het arrest van de Grote kamer van 25 juli 2018 in de zaak LM (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).
- 18 In de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens wordt het fundamentele en verdragsrechtelijk verankerde karakter benadrukt van de regel dat niemand bij verstek mag worden berecht en veroordeeld, tenzij hij in dat geval recht heeft op een nieuw proces: Stoichkov tegen Bulgarije, (9808/02) 44 EHRR 14, Sejdicovic tegen Italië (56581/00, 2006) en Othman tegen Verenigd Koninkrijk (8139/09) (2012) 55 EHRR 1. De verplichting van de verdragsluitende partijen, ervoor te zorgen dat de beschuldigde – hetzij tijdens de eerste tegen hem gevoerde procedure, hetzij tijdens een nieuw proces – in de rechtszaal aanwezig kan zijn, is „een wezenlijk bestanddeel van artikel 6” (arrest Sejdicovic, punt 84). In het arrest Othman heeft het EHRM vastgesteld dat „volgens zijn vaste rechtspraak een uitwijzings- of uitleveringsbeslissing in uitzonderlijke gevallen een probleem krachtens artikel 6 [...] kan opleveren, wanneer de vluchteling in het verzoekende land te maken heeft gehad met een flagrante rechtsweigering of het risico daarop liep” (punt 258). Het voegde daaraan toe dat „bepaalde vormen van oneerlijkheid een flagrante rechtsweigering [kunnen] vormen”, waaronder „veroordeling bij verstek zonder de mogelijkheid om vervolgens een nieuwe uitspraak te verkrijgen over de gegrondheid van de beschuldiging” (punt 259).
- 19 Volgens Ierse rechtspraak geldt: „[n]iets is duidelijker dan het beginsel dat een persoon die wordt beschuldigd van het plegen van een strafbaar feit, dient te weten waar en wanneer hij wordt berecht teneinde de rechten te kunnen uitoefenen die worden gewaarborgd door artikel 38, lid 1, van de Grondwet, krachtens hetwelk een strafproces niet anders mag worden gevoerd dan „met inachtneming van een eerlijke rechtsbedeling.” (O’ Brien tegen Coughlan [2016] IESC 4, [2018] 2 IR 270, punt [6] [OMISSIS]). Het recht van een verdachte om

bij het tegen hem gevoerde proces aanwezig te zijn en dit te volgen is gekenschetst als „een fundamenteel, grondwettelijk beschermd recht van de verdachte, dat elke rechter zou moeten beschermen en laten gelden” (Murphy J in Lawlor/Hogan [1993] ILRM 606, blz. 610). Dat recht geldt ook voor strafzittingen en voor zittingen waarin tot tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf kan worden beslist. Het recht om aanwezig te zijn is echter geen absoluut recht, en in een beperkt aantal omstandigheden kan ervan worden afgezien.

- 20 Ten slotte heeft appellant twee andere beslissingen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Böhmer tegen Duitsland (37568/97) (3 oktober 2002) en El Kaada tegen Duitsland (2130/10) (12 november 2015), aangevoerd ter staving van de toepasselijkheid van artikel 6 EVRM op beslissingen tot tenuitvoerlegging van voorwaardelijke straffen in bepaalde omstandigheden. In elke van die beslissingen heeft het EHRM geoordeeld dat inbreuk was gemaakt op het beginsel van het in artikel 6, lid 2, EVRM neergelegde vermoeden van onschuld door voorwaardelijke straffen ten uitvoer te leggen op grond van de vaststelling dat de betrokkene opnieuw een strafbaar feit had gepleegd, waarbij met die vaststelling vooruit werd gelopen op de definitieve uitspraak over de schuld in een proces in de zin van artikel 6.

Motivering van de verwijzing

- 21 De verwijzende rechter heeft in deze procedure een uitvoerig arrest gewezen (dat wordt aangehaald onder nummer [2021] IECA [OMISSIS]2]10), evenals in een andere beroepszaak waarin vergelijkbare kwesties aan de orde komen en waarin hij eveneens tot een prejudiciële verwijzing heeft beslist (Minister for Justice & Equality tegen Szamota [2021] IECA 109). In deze arresten – en met name in het arrest van de verwijzende rechter in de zaak Szamota – wordt in detail uiteengezet waarom deze een prejudiciële verwijzing noodzakelijk acht om in beroep te kunnen beslissen. Afschriften van deze arresten zijn als **bijlagen 1 en 2** bij deze beslissing gevoegd.
- 22 De onderhavige feiten verschillen in een aantal opzichten van die in de zaak Ardic. Anders dan in de zaak Ardic werd de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf die appellant wegens de vergrijpen in 2005 was opgelegd (en die, anders dan in de zaak Ardic, ab initio geheel voorwaardelijk was opgelegd) in gang gezet door zijn latere veroordeling voor het alimentatievergrijp. Die veroordeling lijkt de doorslag te hebben gegeven voor de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf die appellant eerder voorwaardelijk was opgelegd. Een ander verschil is dat appellant, in tegenstelling tot Ardic, geen recht heeft om, in het geval dat hij wordt overgeleverd, ex post te worden gehoord. Ten aanzien van het alimentatievergrijp heeft hij reeds om een nieuw proces verzocht, maar dit verzoek is afgewezen.
- 23 Niettemin moet worden opgemerkt dat de beslissing tot tenuitvoerlegging van de Miskolci Törvényszék slechts „een beslissing inzake de tenuitvoerlegging of toepassing van een eerder uitgesproken vrijheidsstraf” was en dat noch die

beslissing, noch de veroordeling van appellant voor het alimentatievergrijp ertoe strekte of tot gevolg had dat de aard of *maat* werd gewijzigd van de vrijheidsstraf die hem voor de vergrijpen uit 2005 was opgelegd. Een beslissing om een voorwaardelijke straf ten uitvoer te leggen heeft voor de betrokkene uiteraard aanzienlijke gevolgen, maar in het arrest Ardic heeft het Hof geoordeeld dat een dergelijke beslissing niet tot gevolg heeft dat de aard of maat van de straf wordt gewijzigd. Op grond hiervan kan worden gesteld dat de exacte aard van de activerende beslissing – ongeacht of dit, zoals in de zaak Ardic, een beslissing is om een voorwaardelijke invrijheidstelling te herroepen wegens niet-naleving van de voorwaarden voor de invrijheidstelling, of, zoals in casu, een beslissing om naar aanleiding van een nieuwe strafrechtelijke veroordeling een voorwaardelijke straf ten uitvoer te leggen – niet van wezenlijk belang is.

- 24 Tegelijkertijd is de verwijzende rechter van oordeel dat in casu een veel sterker verband bestaat tussen de geschetste omstandigheden en artikel 6 EVRM (alsmede artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het Handvest) dan in de zaak Ardic. De vrijheidsstraf voor de vergrijpen uit 2005 kan slechts ten uitvoer worden gelegd omdat appellant voor het alimentatievergrijp bij verstek is veroordeeld en gestraft. Anders zou er geen uitvoerbare vrijheidsstraf zijn waarvoor middels het EAB om overlevering kon worden verzocht. Appellant heeft in dit verband aangevoerd dat de rechter in casu, net zoals hij de veroordeling bij verstek met betrekking tot het alimentatievergrijp (vanwege de bepalingen in artikel 4 bis/section 45) niet zou erkennen en daaraan geen gevolg zou geven, hij die veroordeling evenmin zou moeten erkennen en daaraan gevolg zou moeten geven met het oog op zijn overlevering wegens de vergrijpen uit 2005.
- 25 Uitgaande van de premisse dat artikel 4 bis/section 45 in de weg zou staan aan de overlevering van appellant voor het ondergaan van de straf die hem voor het alimentatievergrijp is opgelegd, lijkt het ongewoon [OMISSIS] [indien hij] in aanmerking zou komen voor overlevering in verband met het uitzitten van de straf die hem wegens de vergrijpen uit 2005 was opgelegd, aangezien die straf slechts ten uitvoer kan worden gelegd op grond van [OMISSIS] voornoemde veroordeling bij verstek.
- 26 De verwijzende rechter is van mening dat in de rechtspraak van het EHRM die in het arrest Ardic aan de orde komt, zoals de beslissing in de zaak Boulois tegen Lu[OMISSIS]xemburg, niet werkelijk op deze kwestie wordt ingegaan. De zaak Boulois ging niet over de tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf naar aanleiding van een volgende veroordeling. Die zaak betrof veeleer beslissingen van de gevangenisdirectie in Luxemburg over verlov van een veroordeelde, voorwaardelijke invrijheidstelling en overbrenging van veroordeelden. In casu bestaat daarentegen [OMISSIS] geen twijfel over de toepasselijkheid van artikel 6 op het proces van appellant, zijn veroordeling en het vonnis wegens het alimentatievergrijp. Zoals reeds is opgemerkt lijkt die veroordeling doorslaggevend te zijn geweest voor de tenuitvoerlegging van de voorwaardelijke vrijheidsstraf die appellant voor de vergrijpen uit 2005 was opgelegd. Ten gronde was die veroordeling aanleiding voor de tenuitvoerlegging van de straf.

- 27 In deze omstandigheden valt volgens de verwijzende rechter te verdedigen dat een dermate nauw verband bestaat tussen de beslissing tot tenuitvoerlegging van de Miskolci Törvényszék en de veroordeling voor het alimentatievergrijp, dat een schending van artikel 6, lid 1, EVRM die de veroordeling raakt, ook de beslissing tot tenuitvoerlegging moet raken. De beslissingen van het EHRM in de zaken Böhmer tegen Duitsland en El Kaada tegen Duitsland lijken een dergelijk argument te ondersteunen. Anders dan in de zaak Boulois en de andere in het arrest Ardic genoemde beslissingen, betroffen die beslissingen de tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf op grond van het feit dat later opnieuw een strafbaar feit was gepleegd. Weliswaar waren de feiten in die zaken in zoverre anders dat de rechters de beslissingen tot tenuitvoerlegging hadden gegeven op grond van een vaststelling van schuld die niet was gebaseerd op een definitieve veroordeling na een strafproces – waardoor artikel 6, lid 2, EVRM was geschonden – maar [i]n het geval van appellant is, net zoals de beslissingen tot tenuitvoerlegging in de zaken Böhmer en El Kaada, die niet rechtsgeldig waren op grond van het feit dat elk ervan gebaseerd was op een vaststelling van schuld die in strijd was met artikel 6, lid 2 EVRM, de beslissing tot tenuitvoerlegging [OMISSIS] niet rechtsgeldig op grond van het feit dat deze gebaseerd is op een vaststelling van schuld – de veroordeling voor het alimentatievergrijp – die in strijd is met artikel 6, lid 1, EVRM. Betoogd kan worden dat in de laatstgenoemde zaak evenzeer als in de eerstgenoemde zaak ingevolge het „nieuwe strafbare feit” een „nadeel dat [...]gelijkstaat aan een sanctie” is opgelegd, te weten de herroeping van de opschorting van de tenuitvoerlegging op grond van de oorspronkelijke veroordeling (arrest Böhmer, punt 66).
- 28 De arresten Böhmer en El Kaada kunnen derhalve aldus worden gelezen dat zij het bestaan bevestigen van een ruimer beginsel dat wanneer om de tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf wordt verzocht omdat opnieuw een strafbaar feit is begaan, de beslissing om de straf ten uitvoer te leggen gebaseerd dient te zijn op een vaststelling van schuld overeenkomstig artikel 6 EVRM.
- 29 Wat betreft de ernst van de niet-naleving in de onderhavige zaak duidt de rechtspraak van het EHRM erop dat wanneer een persoon bij verstek wordt veroordeeld en hij geen mogelijkheid heeft om de aanklacht opnieuw ten gronde te laten beoordelen, dit in beginsel een „flagrante rechtsweigerings” kan zijn, en [OMISSIS] bijgevolg in het kader van een uitleveringsbeslissing (of overleveringsbeslissing) op grond van artikel 6 kan worden aangevoerd dat dit een „uitzonderlijk geval” is. Ook in artikel 4 bis van het kaderbesluit komt deze opvatting tot uitdrukking – het verleent de rechterlijke instanties van de uitvoerende staten uitdrukkelijk de bevoegdheid om overlevering te weigeren indien „het proces dat tot de beslissing heeft geleid” (zoals die bewoordingen zijn uitgelegd) bij verstek is gevoerd in omstandigheden die resulteren in schending van artikel 6, lid 1. Een veroordeling bij verstek is strikt genomen een ernstige zaak, die raakt aan wezenlijke normen van het strafrechtstelsel en aan de grondrechten, en die de vergaande stap van het weigeren van overlevering rechtvaardigt. Met name in gevallen die binnen de werkingssfeer van artikel 4 bis

van het kaderbesluit vallen, is de uitvoerende lidstaat niet verplicht om het ongedaan maken van schending van artikel 6 aan de rechterlijke instanties van de uitvaardigende lidstaat over te laten.

- 30 Wat betreft de werkingssfeer van artikel 4 bis, lid 1, van het kaderbesluit valt volgens de verwijzende rechter te verdedigen dat, in omstandigheden zoals in casu, de materiële bescherming van de rechten die de gezochte persoon aan artikel 6 ontleent (alsmede diens rechten krachtens de artikelen 47 en 48 van het Handvest, die hier in aanmerking worden genomen omdat de EAB-regeling bij het Unierecht is ingevoerd), vereist dat het „proces dat tot de beslissing heeft geleid” aldus moet worden gelezen dat daaronder mede een latere strafrechtelijke procedure wordt begrepen die eindigt met een veroordeling, en waarbij die veroordeling doorslaggevend is geweest voor de tenuitvoerlegging van een tot dan toe voorwaardelijke straf, waarvoor om overlevering is verzocht.
- 31 Dit zou weliswaar een uitbreiding betekenen van de categorie „beslissingen” in de zin van artikel 4 bis, lid 1, van het kaderbesluit maar het is onwaarschijnlijk dat daardoor de nuttige werking van het mechanisme van het Europees aanhoudingsbevel wordt aangetast, gezien het feit dat de lidstaten hoe dan ook reeds verplicht zijn om in hun strafrechtelijke procedures artikel 6, lid 1, EVRM na te leven. In het geval de tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf in gang wordt gezet door een latere veroordeling, zou het voor de uitvaardigende lidstaat dus geen onredelijke last moeten zijn om vast te stellen dat de gezochte persoon aanwezig was bij het proces dat tot die veroordeling heeft geleid (en, naar gelang het geval, bij de strafzitting), of, indien dit niet het geval is geweest, dat zijn rechten krachtens artikel 6 anderszins zijn geëerbiedigd.
- 32 In deze omstandigheden kan de verwijzende rechter strikt genomen niet tot de conclusie komen dat het arrest Ardic de aanvaarding van de door appellant tegen zijn overlevering naar voren gebrachte bezwaren ondubbelzinnig uitsluit, en acht hij het, gezien zijn twijfel en gelet op het fundamentele belang van deze kwesties alsmede de noodzaak om duidelijkheid en zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de respectieve verplichtingen die de uitvaardigende en de uitvoerende lidstaat in deze context hebben, wenselijk het Hof van Justitie krachtens artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing te verzoeken.

Prejudiciële vragen

- 33 De verwijzende rechter legt de navolgende vragen voor aan het Hof. Afhankelijk van het antwoord op de eerste vraag kan de beantwoording van de daaropvolgende vragen overbodig zijn.
1. a) *Wanneer om overlevering van de gezochte persoon wordt verzocht met het oog op het ondergaan van een vrijheidsstraf die ab initio was opgeschort maar waarvan later de tenuitvoerlegging is gelast naar aanleiding van de veroordeling van de gezochte persoon wegens een nieuw strafbaar feit, en die beslissing tot tenuitvoerlegging is gegeven door de rechter die de gezochte*

persoon voor dat nieuwe strafbare feit heeft veroordeeld en bestraft, maakt de procedure die tot die latere veroordeling en tot de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, dan deel uit van het „proces dat tot de beslissing heeft geleid” in de zin van artikel 4 bis, lid 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ?

b) Is het voor het antwoord op vraag 1a) hierboven relevant of de rechter die de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft gegeven, rechtens verplicht was om die beslissing te geven dan wel ten aanzien van een dergelijke beslissing een beoordelingsbevoegdheid had?

2. Is de uitvoerende rechterlijke autoriteit in de hierboven in vraag 1 geschetste omstandigheden bevoegd om na te vragen of de procedure die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, en die in afwezigheid van de gezochte persoon is gevoerd, in overeenstemming met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden is gevoerd, en in het bijzonder of door de afwezigheid van de gezochte persoon inbreuk is gemaakt op zijn rechten van verdediging en/of zijn recht op een eerlijk proces?

3. a) Is de uitvoerende rechterlijke autoriteit in de hierboven in vraag 1 geschetste omstandigheden, indien zij genoegzaam heeft vastgesteld dat de procedures die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging hebben geleid niet in overeenstemming met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden zijn gevoerd, en in het bijzonder dat door de afwezigheid van de gezochte persoon inbreuk is gemaakt op zijn rechten van verdediging en/of zijn recht op een eerlijk proces, bevoegd en/of verplicht om a) overlevering van de gezochte persoon te weigeren om reden dat die overlevering in strijd zou zijn met artikel 6 EVRM en/of artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en/of b) van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit als voorwaarde voor overlevering de garantie te eisen dat de gezochte persoon na overlevering ten aanzien van de veroordeling die tot de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, recht zal hebben op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, waarbij hij het recht heeft aanwezig te zijn, waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en nieuw bewijsmateriaal wordt toegelaten, en die kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing?

b) Is bij vraag 3a) hierboven het toepasselijke criterium of de overlevering van de gezochte persoon afbreuk zou doen aan de kern van diens grondrechten krachtens artikel 6 EVRM en/of artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het Handvest en, indien dit zo is, is het feit dat de procedure die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, bij verstek is gevoerd, en dat de gezochte persoon in het geval dat hij wordt overgeleverd geen recht zal hebben op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, voor de uitvoerende rechterlijke autoriteit voldoende om te kunnen oordelen dat overlevering de kern van die rechten zou aantasten?

Slotbeschouwingen

- 34 De behandeling van het beroep is geschorst in afwachting van de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Gelet op het feit dat appellant momenteel op borgtocht is vrijgelaten acht de verwijzende rechter het niet noodzakelijk om te verzoeken tot behandeling van deze verwijzingsbeslissing in een spoedprocedure of een versnelde procedure.

[OMISSIS] [Handtekeningen van de rechters]

BIJLAGE - SECTION 45 VAN DE WET VAN 2003

[OMISSIS] Een persoon wordt niet op grond van deze wet overgeleverd [OMISSIS], tenzij in het geval van een Europees aanhoudingsbevel de informatie is opgenomen die wordt gevraagd in de punten 2, 3 en 4 van punt d) van het model in de bijlage bij het kaderbesluit [OMISSIS]... zoals weergegeven in de tabel bij deze section.

TABEL

(d) Gelieve te vermelden of de betrokkene in persoon is verschenen op het proces dat heeft geleid tot de beslissing:

1. ☐ Ja, de betrokkene is in persoon verschenen op het proces dat heeft geleid tot de beslissing.

2. ☐ Neen, de betrokkene is niet in persoon verschenen op het proces dat heeft geleid tot de beslissing.

3. Indien u het vakje "neen" (keuzemogelijkheid 2) heeft aangekruist, gelieve een van de volgende gevallen te bevestigen:

☐ 3.1a. De betrokkene is persoonlijk gedagvaard op... (dag/maand/jaar) en is daarbij op de hoogte gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces dat tot de beslissing heeft geleid, en is ervan in kennis gesteld dat een beslissing kan worden gegeven wanneer hij niet op het proces verschijnt;

☐ 3.1b. de betrokkene is niet persoonlijk gedagvaard, maar is anderszins daadwerkelijk officieel in kennis gesteld van het tijdstip en de plaats van het proces dat tot de beslissing heeft geleid zodat op ondubbelzinnige wijze vaststaat dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces, en is ervan in kennis gesteld dat een beslissing kan worden gegeven wanneer hij niet op het proces verschijnt;

OF

☐ 3.2. de betrokkene was op de hoogte van het voorgenomen proces, heeft een zelf gekozen of van overheidswege toegewezen raadsman gemachtigd zijn

verdediging op het proces te voeren, en is op het proces ook daadwerkelijk door die raadsman verdedigd;

OF

☐ 3.3. nadat de beslissing aan hem was betekend op... (dag/maand/jaar) en hij uitdrukkelijk was geïnformeerd over zijn recht op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, waarbij hij het recht heeft aanwezig te zijn, waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en nieuw bewijsmateriaal wordt toegelaten, en die kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing

☐ heeft de betrokkene uitdrukkelijk te kennen gegeven dat hij de beslissing niet betwist;

OF

☐ heeft de betrokkene niet binnen de voorgeschreven termijn verzet of hoger beroep aangetekend;

OF

☐ 3.4. de beslissing is niet persoonlijk aan de betrokkene betekend, maar

– de beslissing zal hem na overlevering onverwijld persoonlijk worden betekend, en

– de betrokkene zal na de betekening van de beslissing uitdrukkelijk worden geïnformeerd over zijn recht op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, waarbij hij het recht heeft aanwezig te zijn, waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en nieuw bewijsmateriaal wordt toegelaten, en die kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing, en

– de betrokkene zal geïnformeerd worden over de termijn waarover hij beschikt om verzet of hoger beroep aan te tekenen, namelijk [...] dagen.

4. Gelieve voor het in punt 3.1b, 3.2 of 3.3 aangekruiste vakje te vermelden op welke wijze aan de betrokken voorwaarde is voldaan.”